

**MESTERKÉPZÉS/
KAMARAI GYAKORLATI OKTATÓ KÉPZÉS**

A szakmai gyakorlati képzés adminisztrációs feladatai

II. kötet

2023

Szerző:
Bangó-Rodek Viktória

Lektorálta:
Ördög Dóra

Kiadó:
Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Budapest

A kiadvány az Innovációs és Technológiai Minisztérium, illetve a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal támogatásával a foglalkoztatási programokkal kapcsolatos elkülönített állami pénzalap képzési alaprésze terhére nyújtott forrás felhasználásával jött létre.

TARTALOM

A szakirányú oktatás folyamata	4
Szakképzés alapfogalmai	4
Szakképzési rendszer tanügyi dokumentumai	6
Szakképzési struktúra	7
Szakképzés rendje és időtartama	8
Ellenőrző kérdések.....	8
A képzőhellyé válás lépései a duális képzőhely szemszögéből	9
Duális képzőhely a szakirányú oktatásban	9
Speciális duális képzőhelyek	9
A duális képzőhelyek nyilvántartása	10
Kamarai Minőségi Szempontrendszer (KAMSZER).....	10
A duális képzőhelyek felügyelete, ellenőrzése.....	11
A megújító hatósági ellenőrzés elrendelése	11
A duális képzéstől való eltiltás speciális esetei	12
Ellenőrző kérdések.....	12
A szakirányú oktatás adminisztrációs feladatai	12
Szakképzési munkaszerződés.....	12
A szakképzési előszerződés.....	12
A szakképzési munkaszerződés.....	13
Ellenőrző kérdések.....	14
A szakképzési munkaszerződés megkötésével kapcsolódó kötelezettségek és jogok.....	15
Ellenőrző kérdések.....	15
Juttatások dokumentálása szakképzési munkaszerződés esetén.....	15
Szakképzési munkaszerződés adminisztrációs folyamatai	16
A szabadság a szakképzési munkaszerződés hatálya alatt.....	16
Tanuló mulasztása	16
Munka- és pihenőidő, mentesülés a rendelkezésreállási és munkavégzési kötelezettség alól	17
A regisztrációs és tanulmányi rendszer (KRÉTA Duális modul)	17
A tanulói jogviszony szünetelése	18
A szakképzési munkaszerződés megszűnése és megszüntetése	18
Ellenőrző kérdések.....	19
A szakirányú oktatás finanszírozási rendszere	19
Kapcsolódó jogszabályok.....	21
Esetpéldák a szakképzés területéről.....	22
1. példa: Új telephely szituáció	22
2. példa: Szakképzési munkaszerződés felmondása szituáció.....	22
3. példa: Csökkentett tanulói díjazás szituáció.....	22
4. példa: Köztes ellenőrzés szituáció	22
5. példa: Szakképzés új rendszerére vonatkozó szituáció	22
6. példa: Szakképzési munkaszerződés szituáció	23
7. példa: Szakképzési munkaszerződés kötelezettségei szituáció	23
8. Példa: Regisztrációs és tanulmányi rendszerrel kapcsolatos szituáció	23
9. Példa: Hiányzás igazolásával kapcsolatos szituáció	23
10. Példa: Szabadság kiadására vonatkozó szituáció	24

A szakirányú oktatás folyamata

Szakképzés alapfogalmai

A tananyagban az egyszerűség kedvéért a következő rövidítéseket használjuk:

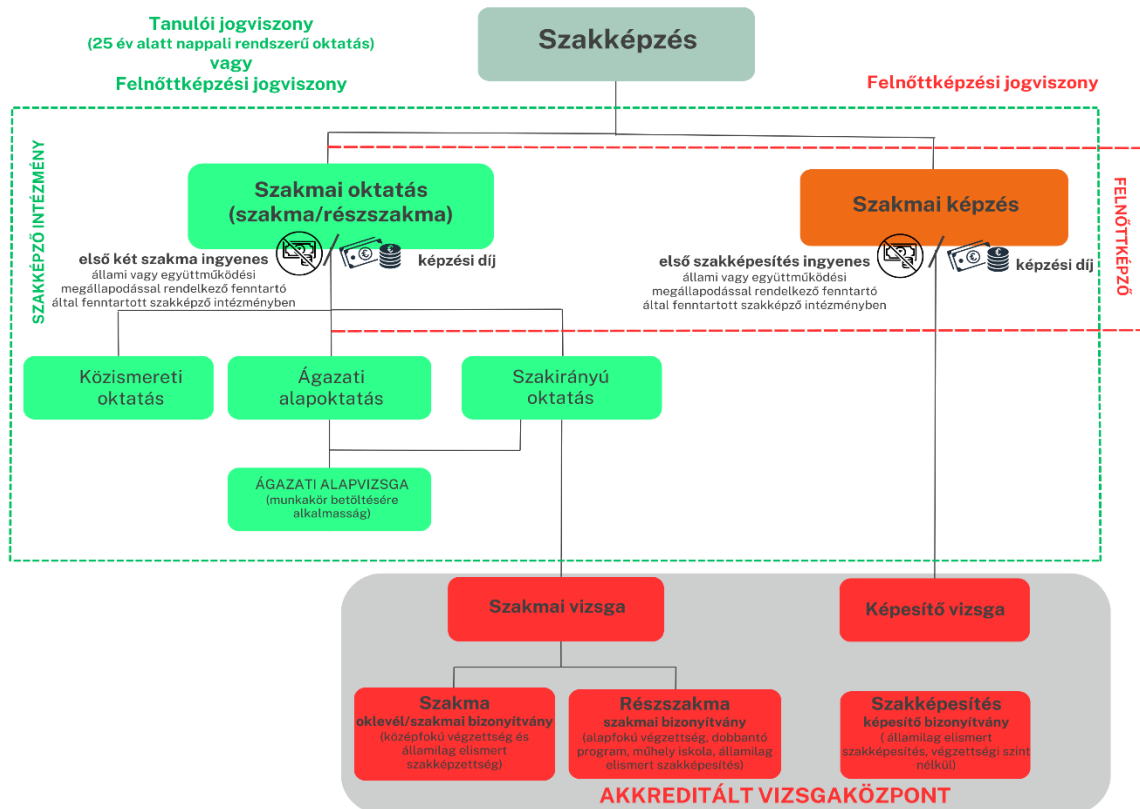
- **Szkt.:** 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről
- **Szkr.:** a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II.7) Korm. rendelet
- **Nkt.:** 2011. évi CXC. törvény a köznevelésről
- **Mt.:** 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
- **Szja:** 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról
- **Szocho tv.:** 2018. évi LII. törvény a szociális hozzájárulási adóról
- **ISZIIR:** Internet Alapú Szakképzési Integrált Információs Rendszer
- **SZMSZ:** szakképzési munkaszerződés
- **KKK:** képzési és kimeneti követelmény

Szakmai oktatás: Iskolai rendszerben **szakmai oktatás** folyik, amely sikeres szakmai vizsga esetén technikumban és szakképző iskolában is államilag elismert középfokú végzettséget és **szakképzettséget** ad. A Szakmajegyzéken szereplő szakmák elsajátítására kizárólag szakmai oktatás keretében van lehetőség.

Az ágazati alapoktatás és alapvizsga: A szakképző intézményben a szakirányú oktatást megelőzően ágazati alapoktatás folyik. Az ágazati alapoktatás magában foglalja az adott ágazat közös szakmai tartalmait a képzési és kimeneti követelményekben meghatározottak szerint. Az ágazati alapoktatás ágazati alapvizsgával zárul, amely a tanulók számára kötelező és a magasabb évfolyamba lépés, valamint a szakirányú oktatásban a szakképzési munkaszerződés megkötésének feltétele.

Szakirányú oktatás: Az ágazati alapoktatást – sikeres ágazati alapvizsgát – követően szervezhető meg. A szakirányú oktatás célja, hogy a tanuló számára biztosítsa a szakma keretében ellátandó munkatevékenységekhez szükséges ismeretek és készségek elsajátítását, képessé tegye azok gyakorlatban történő alkalmazására, és a tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt a szakmai vizsgára felkészítse.

Duális képzőhely: Az a képzőközpont vagy – a szakképző intézmény kivételével – más olyan gazdálkodó szervezet (ideértve a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti mezőgazdasági őstermelőt), amelynél a szakirányú oktatás megszervezéséhez és folytatásához szükséges személyi feltételek és tárgyi eszközök biztosítottak, valamint minőségirányítási rendszert működtet vagy legalább a gazdasági kamara által kidolgozott szempontrendszerben meghatározott minőségi követelményeknek megfelel.

1. ábra: A szakképzés rendszere

Szakmai képzés: A képzési struktúra másik halmazát a szakképző intézmények vagy felnőttképzők által is megszervezhető **szakmai képzés** keretében megszerezhető **szakképesítések** alkotják. Szakmai képzés kizárólag **felnőttképzési jogviszonyban** szervezhető. A szakmai képzések, szakképesítések listája nem kerül jogszabályban kiadásra. A korábbi OKJ-ben szereplő, a Szakmajegyzék szakmai között meg nem jelenő szakképesítések egy része - és különösen azok, amelyek adott szakmai tevékenység, munkaterület, munkakör stb. betöltéséhez jogszabályban meghatározott képesítési követelményként szükségesek - az ágazati készségtanácsok javaslatát figyelembe véve ebben a körben jelennek meg.

A szakmai képzés eredményes elvégzéséről a képzésben részt vevő **tanúsítványt** szerez, amely előfeltétele a képzőtől független, **akkreditált vizsgaközpontban teljesíthető képesítő vizsgának**. A képesítő vizsga sikeres teljesítése esetén a vizsgázó **államilag elismert, szakképesítést tanúsító képesítő bizonyítványt** szerez.

A szakképzésben a tanuló tanulói jogviszonyban, a képzésben részt vevő személy felnőttképzési jogviszonyban áll.

Tanulói jogviszony: Tanulói jogviszony tanköteles kiskorúval, továbbá a szakmai oktatásban részt vevő tanulóval hozható létre annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyikben a tanuló a 25. életévét betölti. A tanulói jogviszony a szakképző intézmény és a tanuló között jön létre a szakmai oktatásban.

Felnőttképzési jogviszony: A felnőttképzési jogviszony a szakképző intézmény mint felnőttképző és a képzésben részt vevő személy között jön létre. A felnőttképzési jogviszony keretében szervezett szakmai oktatásban a szakmai oktatás időtartama legfeljebb a negyedére, a kötelező foglalkozások száma legfeljebb a tanulói jogviszonyban szervezett szakmai oktatás kötelező foglalkozásai számának 40%-áig csökkenthető. Szakmai képzés kizárólag felnőttképzési jogviszonyban szervezhető.

A szakképzés ingyenessége: Az állam az első kettő szakma megszerzését - ideértve az ahhoz kapcsolódó előkészítő évfolyamban, illetve a műhelyiskolában való részvételt is - az első szakmai vizsga befejezéséig, a második szakma esetén legfeljebb három tanéven keresztül ingyenesen biztosítja. Továbbá ingyen biztosítja az állam által, illetve az együttműködési megállapodással rendelkező fenntartó által fenntartott szakképző intézményben tanulói jogviszony, illetve felnőttképzési jogviszony keretében az érettségi bizonyítvány megszerzését. Ingyenes a szakmai képzéshez kapcsolódó első szakképesítés megszerzése az első képesítő vizsga letételéig. Nem számít önálló szakma megszerzésének a munkakör magasabb színvonalon történő ellátása céljából a meglévő részzakmát magában foglaló szakmára történő felkészítés és szakmai vizsga letétele. Az állam, illetve az együttműködési megállapodással rendelkező fenntartó által fenntartott szakképző intézményben minden esetben ingyenes a szakképzésben tanulói jogviszony keretében való részvétel a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő személy részére.

A szakképzésben történő ingyenes részvétel szempontjából a 2020.01.01-ét követően megszerzett szakma és szakképesítés vehető figyelembe.

Egészségügyi alkalmasság: annak az orvosi szakvéleményre alapozott megállapítása, hogy a szakképzésbe bekapcsolódni szándékozó személy testi adottságai, egészségi és pszichikai állapota alapján képes önmaga és mások veszélyeztetése nélkül a választott szakma szerinti tevékenység, foglalkozás gyakorlására és a szakmai vizsgára való felkészülésre.

Pályaalkalmassági követelmény: a szakképzésbe történő bekapcsolódás – képzési és kimeneti követelményekben meghatározott – azon feltétele, amely alapján megállapítható, hogy a szakképzésben részt venni szándékozó személy képességei, készségei alapján sikeresen fel tud készülni a szakmai vizsgára és a szakma végzésére.

Sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő személy: az a tanuló, illetve képzésben részt vevő személy, aki az Nkt. szerinti szakértői bizottság vagy a rehabilitációs hatóság szakvéleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi – látási, hallási –, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral – súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás-szabályozási zavarral – küzd.

Tanulási Eredmény Alapú oktatás (TEA): A tanulási eredmény a tanulással, a tanulási szakasz végére elérhető kimeneti követelmények leírását jelenti. Azt határozza meg, hogy a tanuló mit tud, mit ért és önállóan mire képes, miután lezárt egy tanulási folyamatot. A tanulási eredmény alapú megközelítés egy olyan korszerű gondolkodásmód és ezzel összefüggésben egy új pedagógiai technika, amely az oktatóközpontú kultúrával szemben a tanulást és a tanulót helyezi a középpontba, és ebben az értelemben maga a tanulási folyamat, valamint a tanuló által elért kompetenciafejlődés a lényeges. Ezzel összefüggésben a szakképzés fő célja a szakmai cselekvőképesség kialakítása.

Akkreditált vizsgaközpont: A szakképzés vizsgáztatási rendszere 2020-ban megújult, a szakmai- és képesítő vizsgák vizsgaszervezői feladatait az akkreditált vizsgaközpontok és az IKK Vizsgaközpont látják el. Szakmai vizsgát (beleértve a részsakma megszerzésére irányuló vizsgát) 2025.12.31-éig szakképző intézmények is szervezhetnek.

Szakképzési rendszer tanügyi dokumentumai

A Szakmajegyzék: A kizárólag szakképző intézményben szakmai oktatás keretében elsajátítható szakmákat tartalmazza. A Szakmajegyzékben szakmánként meghatározásra került a szakma azonosító száma, ennek keretében tanulmányi területe, ágazati besorolása, szintjének meghatározása, a szakma megnevezése, a hozzá kapcsolódó szakmairány, valamint a szakmai oktatás időtartama.

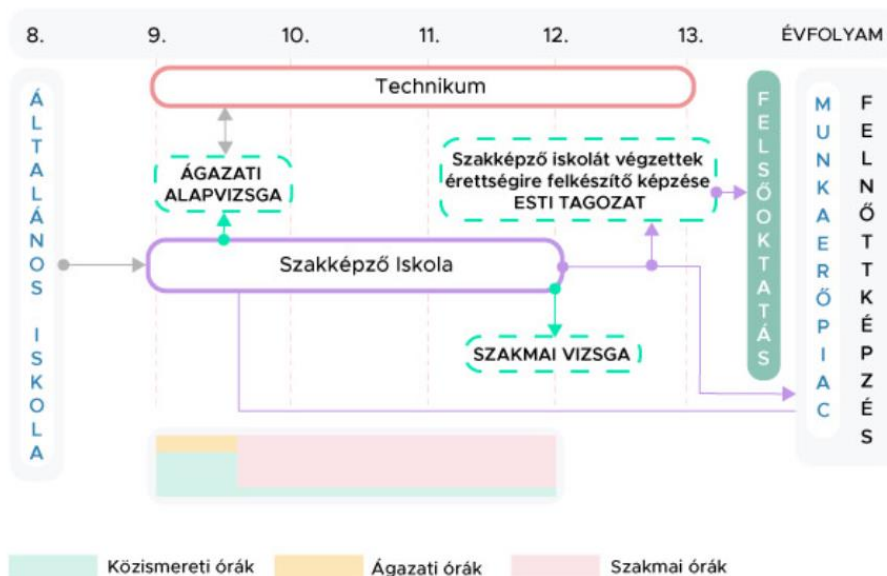
2. ábra: A szakképzés tanügyi dokumentumai

A képzési és kimeneti követelmény (KKK): A szakmához az ellenőrzési, a mérési és az értékelési rendszer kialakítását és működését biztosító, a szakképzésben kötelezően alkalmazandó dokumentum. A képzési és kimeneti követelményeket – a Kormány adott ágazatért felelős tagjának egyetértésével – a szakképzésért felelős miniszter hivatalos kiadványként a szakképzési tájékoztatási és információs központ keretében működtetett honlapon teszi közzé.

A szakmai program: A szakképző intézményben a nevelő és oktató munka a képzési és kimeneti követelményekre figyelemmel kidolgozott szakmai program alapján folyik. A szakmai programot a szakképző intézmény, illetve az általa szervezett részsakmára történő felkészítés tekintetében a felnőttképző dolgozza ki, és a szakképző intézmény, illetve a felnőttképző honlapján teszi közzé.

Képzési program: A szakirányú oktatást a képzési program alapján kell megszervezni. A szakirányú oktatásban szakképzési munkaszerződéssel a duális képzőhelynél való részvétel esetén a képzési programot a szakképző intézmény a duális képzőhellyel **közösen alakítja ki** úgy, hogy az tartalmazza **a tananyagelemek** oktatásának a szakképző intézmény és a duális képzőhely közötti **megosztását**, valamint a szakképző intézmény és a duális képzőhely általi **közös értékelés és minősítés szempontjait**.

Szakképzési struktúra

3. ábra: A szakképzési struktúra

A szakképző intézmény: Szakképző intézmény a technikum és a szakképző iskola. A szakképző intézmény szakképzési alapfeladat ellátására létrejött jogi személy. A szakképzési centrum részeként működő szakképző intézmény a szakképzési centrum jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egysége.

A szakképző intézményben a Szakmajegyzékben meghatározott szakmára felkészítő **szakmai oktatás** és **szakképesítésre felkészítő szakmai képzés** folyik. A szakmai oktatás a képzési és kimeneti követelmények alapján **ágazati alapoktatásban** és **szakirányú oktatásban** történik. A szakmai oktatás keretében – ha a szakképzési törvény vagy a Kormány rendelete eltérően nem rendelkezik – az ágazati alapoktatással és a szakirányú oktatással párhuzamosan vagy attól függetlenül a közismereti kerettanterv szerinti oktatás folyik.

A technikum: A technikusképzés 5 éves. Az első két év ágazati ismereteket adó képzése után a második ciklusban duális képzés folyik. A négy kötelező közismereti tárgyból tesznek érettségit a diákok, a technikus szakképesítés szakmai vizsgája lesz egyben az ötödik érettségi tárgy. A technikum tehát az általános műveltséget megalapozó érettségi vizsgára és a szakmai vizsgára készít fel. A technikumnak a szakirányú felsőfokú iskolai továbbtanulást vagy munkába állást elősegítő, illetve érettségi végzettséggel kizárólag szakmai vizsgára felkészítő, a Szakmajegyzékben meghatározott számú évfolyama van, melyek külön minisztériumi engedély alapján felsőoktatási intézménnyel közösen kidolgozott szakmai program alapján is megszervezhetőek. A technikumban kizárólag érettségi vizsgára történő felkészítést is folytathat, az ilyen felkészítés 2 évfolyamos.

Okleveles technikusképzés: Az okleveles technikusképzés a technikum és egy felsőoktatási intézmény – valamint a duális partner vállalat(ok) – együttműködésén alapszik. Okleveles technikusképzést azok a technikumok indíthatnak, amelyek a miniszter erre irányuló engedélyével rendelkeznek. Az adott egyetem meghatározott képzésén való továbbtanulás esetén akár 30 kreditpont elismertetésére is lehetőség van (így a felsőfokú tanulmányok időtartama le is rövidülhet). A tudásbeszámítás feltételeit és a felsőfokú képzés időtartamát a technikum és a felsőoktatási intézmény együttműködési megállapodása rögzíti

Szakképző iskola: A szakképző iskola 3 éves. Az első év ágazati ismereteket adó képzés, az azt követő két évben duális képzés folyik, elsősorban szakképzési munkaszerződés keretén belül. A szakképző iskolának tehát az adott szakma megszerzéséhez szükséges közismereti oktatást és szakmai oktatást magában foglaló, illetve kizárólag szakmai vizsgára felkészítő, a Szakmajegyzékben meghatározott számú évfolyama van.

Szakiskola: szakiskolában a sajátos nevelési igény jellegéhez igazodó közismereti oktatás és az Szt. szerinti szakmai oktatás, illetve szakképesítésre felkészítő szakmai képzés folyik.

A szakmai oktatás a Szakmajegyzékben meghatározott szakmák körében – a sajátos nevelési igény típusától függően – a képzési és kimeneti követelmények vagy a képzési és kimeneti követelmények alapján készített speciális kerettanterve szerint, a szakmai képzés speciális kerettanterv szerint folyhat.

Szakképzés rendje és időtartama

Tanítási év: Az érettségi vizsga, illetve a szakmai vizsga évét kivéve szeptember első munkanapjától a következő év június 16.-át megelőző utolsó munkanapig tart. A tanítási év – azokon az évfolyamokon, amelyeken közismereti oktatás is folyik – ötnapos tanítási hetekből áll, a szombat, a vasárnap és a munkaszüneti nap pedig tanítás nélküli pihenőnap. A tanítási évben legalább 3 alkalommal, legkevesebb 6 nappól álló tanítási szünetet és a Kormány rendeletében meghatározott esetben rendkívüli szünetet, a tanítási év utolsó napját követően a tanév végéig terjedő időszakban pedig legalább 30 egybefüggő nappól álló nyári szünetet kell biztosítani.

Tanév: Az iskolában szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31-éig tartó időszak. Ezen belül az iskolai rendszerű szakképzésben a gyakorlati képzés a szorgalmi időszakban teljesítendő gyakorlati óraszámokból és a szorgalmi időszakon kívüli összefüggő szakmai gyakorlatból áll.

Felnőttképzési jogviszonyban a szakképzés a tanév és a tanítási év rendjére tekintet nélkül is megkezdhető. A tanév, illetve a tanítási év szakképzésben alkalmazandó rendjét a szakképzésért felelős miniszter rendeletben állapítja meg. A szakképző intézmény ez alapján éves munkatervet készít.

Egybefüggő szakmai gyakorlat: A képzési és kimeneti követelményben meghatározott óraszámú, a szorgalmi időszakon kívül kötelezően teljesítendő szakmai gyakorlat a szakképzési munkaszerződéssel nem rendelkező tanuló esetén a **szakképző intézményben szervezett szakirányú oktatásban**. Ha a tanuló tanítási éven kívüli egybefüggő gyakorlatról való igazolt és igazolatlan mulasztása meghaladja a tanítási éven kívüli egybefüggő gyakorlat foglalkozásainak 20%-át, a tanuló az évfolyam követelményeit nem teljesítette, és magasabb évfolyamba nem léphet. A tanuló a megismételt évfolyamon akkor is köteles teljesíteni az egybefüggő gyakorlatot, ha azt korábban már teljesítette. A szakképző intézményben szervezett szakirányú oktatásban a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy a tanítási évben teljesítendő képzésen és a tanítási éven kívüli egybefüggő gyakorlaton kívül – az egybefüggő gyakorlat mulasztásának pótlása kivételével – a szakirányú oktatásban való részvételre nem kötelezhető.

A szakirányú oktatás rendje: A szakirányú oktatás a tanítási évben teljesítendő oktatásból és a tanítási éven kívüli egybefüggő gyakorlatból vagy a szakképzési munkaszerződés hatálya alatt teljesítendő oktatásból és gyakorlatból áll. Szakirányú oktatás tanulói jogviszonyban – a kizárólag szakmai vizsgára felkészítő szakmai oktatás kivételével – a tanítási év első napjától szervezhető.

Az őszi, a téli és a tavaszi szünet ideje alatt – **a szakképzési munkaszerződés keretében folytatott szakirányú oktatás kivételével** – szakirányú oktatás nem szervezhető.

A szakirányú oktatás a napi **8 órát**, ha a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy fiatal munkavállaló, a **napi 7 órát** nem haladhatja meg. A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy a napi szakirányú oktatási időt meghaladó szakirányú oktatásban nem vehet részt.

A napi szakirányú oktatást **6 és 22 óra között kell megszervezni**. A szakirányú oktatás befejezése és a következő napi szakirányú oktatás vagy közismereti oktatás megkezdése között legalább **16 óra folyamatos pihenőidőt** kell biztosítani.

A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy részére, ha a napi szakirányú oktatási idő

- a **4 és ½ órát** meghaladja, legalább **30 perc**,
- a **6 órát meghaladja**, legalább **45 perc** megszakítás nélküli szünetet kell biztosítani a napi szakirányú oktatási időn belül.

Ellenőrző kérdések

- Nevezze meg a szakképzés két intézményi típusát!
- Melyik tanügyi dokumentum rövidítése a KKK?
- Mettől meddig tart a tanév?
- Milyen időintervallum között szervezhető a napi szakirányú oktatás?

A képzőhelyé válás lépései a duális képzőhely szemszögéből

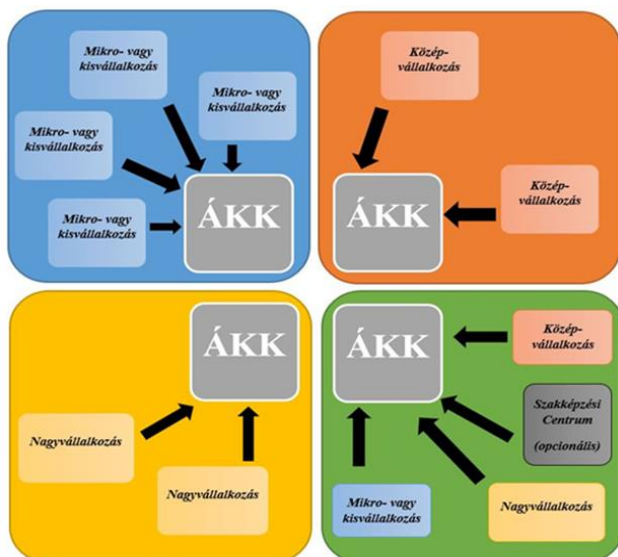
Duális képzőhely a szakirányú oktatásban

A szakirányú oktatás célja a szakma keretében ellátandó munkatevékenységekhez szükséges ismeretek és készségek elsajátítása, azok gyakorlatban történő alkalmazása, illetve a szakmai vizsgára történő felkészítés.

A szakirányú oktatás megvalósulhat a szakképző intézményben vagy szakképzési munkaszerződéssel a duális képzőhelyen. A szakképző intézményben a szakirányú oktatás akkor teljesíthető, ha a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy duális képzőhelyen való részvétele a szakirányú oktatásban nem biztosítható. A szakirányú oktatásban való részvétel kötelező. A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy mulasztását pótolni kell.

Duális képzőhely: Az a képzőközpont vagy – a szakképző intézmény kivételével – más olyan gazdálkodó szervezet (ideértve a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti mezőgazdasági őstermelőt), amelynél a szakirányú oktatás megszervezéséhez és folytatásához szükséges személyi feltételek és tárgyi eszközök biztosítottak, valamint minőségirányítási rendszert működtet vagy legalább a gazdasági kamara által kidolgozott szempontrendszerben meghatározott minőségi követelményeknek megfelel.

Speciális duális képzőhelyek

4. ábra: Ágazati képzőközpont modell

Ágazati képzőközpont: A duális képzőhelyi követelményeknek való együttes megfelelés érdekében történő együttműködés céljából

- legalább négy mikro- vagy kisvállalkozás által,
- legalább kettő közép-vállalkozás által vagy legalább kettő olyan vállalkozás által, amelyből az egyik nagyvállalkozás vagy
- a gazdálkodó szervezet és a szakképzési centrum legfeljebb 60%-os tulajdoni hányadával együttesen létrehozott nonprofit gazdasági társaság.

Tudásközpont: A szakirányú oktatás és a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény szerinti képzés egy képzőközpontban történő megvalósítása céljából a felsőoktatási intézmény és a szakképzési centrum együttesen legalább 51%-os tulajdoni hányadával létrehozott ágazati képzőközpont.

Vállalati képzőközpont: Önállóan vagy más gazdálkodó szervezet megbízása alapján folytatandó szakirányú oktatás céljából a saját tanműhellyel rendelkező, a Kis- és közép-vállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló törvény (Kkv tv.) hatálya alá nem tartozó gazdálkodó szervezet, ha utolsó éves nettó árbevételének legalább 90%-a vállalkozási tevékenységből származik, saját szervezetén belül vállalati képzőközpontot működtethet.

Az ágazati képzőközpont és a tudásközpont szervezeti minőséget – a társaság alapításakor vagy később – a gazdasági társaság kérelmére a cégbíróság állapítja meg. A gazdasági társaság az ágazati képzőközponti és a tudásközponti szervezeti minőséget cégnevében feltüntetheti.

Közreműködő bevonása: Az együttműködés további lehetősége, amikor a duális képzőhely a tanuló szakirányú oktatásához közreműködőt vesz igénybe, tekintet nélkül arra, hogy a közreműködő duális képzőhelynek minősül-e. Ebben az esetben a munkáltatónál történő foglalkoztatás nem minősül munkaerő-kölcsönzésnek, arra a munkaszerződéstől eltérő foglalkoztatás szabályait kell alkalmazni azzal, hogy annak tartama a szakképzési munkaszerződés alapján létrejött munkaviszony időtartamának 49%-ig terjedhet. A duális képzőhely az igénybe vett közreműködő magatartásáért úgy felel, mintha maga járt volna el.

A duális képzőhely által működtetett tanműhely: A duális képzőhely által működtetett tanműhely személyi feltételei az alapfeltételek mellett az alábbi személyek részvétele is szükséges:

- a tanműhelyvezető, aki ezt a tevékenységet más munkaköre mellett is elláthatja,
- a termelő-szolgáltató tevékenység előkészítéséhez szükséges műszaki, fizikai dolgozó.

A duális képzőhelyek nyilvántartása

Amennyiben egy gazdálkodó szervezet úgy dönt, hogy duális képzőhelyként kíván működni (valamely telephelyén, valamely szakképesítésben), nyilvántartásba vételi kérelmet kell benyújtania az illetékes területi kamarának.

Duális képzőhelyként az a képzőközpont vagy más olyan gazdálkodó szervezet vehető nyilvántartásba:

- amelynél a szakirányú oktatás megszervezésének feltételei biztosítottak,
- amely a jogszabályokban meghatározott végzettséggel és szakképesítéssel vagy szakképzettséggel és gyakorlattal rendelkező személyt foglalkoztat,
- amelynél az általa vállalt **szakma ágazatához kapcsolódó tevékenységet végeznek**, és amely az ahhoz szükséges **eszközzel és felszereléssel** rendelkezik, és
- az új szakképzési rendszer tekintetében minőségirányítási rendszert működtet vagy legalább a gazdasági kamara által kidolgozott szempontrendszerben meghatározott minőségi követelményeknek megfelel.

A személyi feltételek

A duális képzőhelyen oktató az lehet, aki

- cselekvőképes,
- nem áll a szakirányú oktatási tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt,
- a duális képzőhely által vállalt szakmának megfelelő, államilag elismert, legalább középfokú szakirányú szakképzettséggel és legalább ötéves, az érintett szakképzettségnek megfelelő szakmai gyakorlattal rendelkezik, és
- kamarai gyakorlati oktatói vizsgával rendelkezik.

Mentesül a kamarai gyakorlati oktatói vizsga letétele alól az, aki

- szakirányú mestervizsgával rendelkezik,
- a duális képzőhely által vállalt szakmának megfelelő
- szakirányú felsőfokú szakképzettséggel és legalább kétéves szakirányú szakmai gyakorlattal,
- felsőfokú végzettséggel, szakirányú középfokú szakképzettséggel és legalább ötéves szakirányú szakmai gyakorlattal vagy
- – az egészségügyi ágazat tekintetében – egészségügyi gyakorlatvezető szakképesítéssel rendelkezik, vagy
- a 60. életévét betöltötte.

A tárgyi eszközök

A szakma képzési és kimeneti követelményében (KKK) meghatározott eszköz- és felszerelési jegyzék szerint történik a tárgyi eszközök (gépek, berendezések, szerszámok) vizsgálata.

Az adott szakma KKK-jának előírása mellett az adott iskolatípusra **szakmai program alapján folyik**. A duális képzőhelynek a szakirányú oktatást az említett dokumentumok figyelembevételével kell megszervezni.

Kamarai Minőségi Szempontrendszer (KAMSZER)

A kamarai minőségi szempontrendszerben meghatározott minőségi követelményeknek való megfelelés olyan alapfeltétel, amely a duális képzőhely nyilvántartásba vételéhez szükséges. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara által kidolgozott szempontrendszer egy olyan szakmai ajánlás, amelynek segítségével vállalatmérettől és ágazattól függetlenül ki lehet alakítani a duális képzőhely saját minőségirányítási rendszerét.

A Kamara által kidolgozott szempontrendszer az alábbi, egymáshoz szorosan kapcsolódó elemekből áll össze:

1. a teljes képzési rendszerhez kapcsolódó folyamatszemplélet,
2. képzési tevékenység leírása és céljának meghatározása, amelyet a képzési program tartalmaz,
3. minőségcél meghatározása és kapcsolata a tevékenység céljával,
4. mérés (tanulói, szakképző intézményi, elégedettség) és ellenőrzés,
5. vezetői felelősség meghatározása és felelősök kijelölése,
6. helyesbítő tevékenységek tervezése,
7. dokumentum- és feljegyzéskezelés.

A fenti elemek teljesítéséhez és a szempontrendszer elkészítéséhez minták, valamint a dokumentum végén

gyakorlati példák találhatóak, amelyek kiindulási alapként szolgálnak, amelyek természetesen bővíthetők, és a duális képzőhely egyedi sajátosságaihoz igazíthatók.

A nyilvántartásba történő felvételi eljárás

A nyilvántartásba vételi eljárás a szakirányú oktatást megelőzően lebonyolításra kerülő hatósági ellenőrzés, amelynek során az adott szakma tekintetében a képzőhely jogszabályi feltételek szerinti felkészültségét ellenőrzik a vizsgálatot végzők.

A szakirányú oktatásban részt venni szándékozó szervezetek **nyilvántartásba vételi eljárása kérelem benyújtásával indul**, amelyet a kérelmező szervezet szakirányú oktatási célt szolgáló székhelye vagy telephelye szerinti **illetékes területi kamarának kell benyújtani**. A kérelem beérkezése után a nyilvántartást vezető szerv (területi kamara) az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény szabályai szerint helyszíni szemle keretében győződik meg a feltételek meglétéről.

Amennyiben a gazdálkodó szervezet feltételei megfelelnek az előírásoknak, a területi kamara az általa vezetett közhiteles hatósági nyilvántartásába veszi a szakirányú oktatást szervező szervezetet. A nyilvántartás elérhető: a www.isziir.hu honlapon.

A nyilvántartásba vételi eljárás vizsgálati szempontjai, bemutatandó dokumentumok:

- a képzőhely (telephely) szakhatóság által kiadott működési, illetve telephely engedélye, vagy bejelentési kötelezettség teljesítésének igazolása, amennyiben tevékenysége miatt szükséges;
- szakirányú oktatásban gyakorlati oktatóként részt vevő személy szakképesítésnek/szakmának megfelelő szakirányú végzettségét, mentességét igazoló dokumentumok;
- gyakorlati oktató igazolása arról, hogy nem áll foglalkozástól eltiltás hatálya alatt (régii kifutó rendszerben hatósági erkölcsi bizonyítványa büntetlen előletről);
- oktatni kívánt szakmához tartozó tanügyi dokumentumok bemutatása (KKK, iskolával közösen kialakított képzési program);
- nyilatkozat a jogszabály szerinti minőségirányítási rendszer működtetéséről vagy legalább a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara által a duális képzőhelyek számára kidolgozott minőségi követelményeknek való megfelelésről;
- megfelelően előkészített munka-, balesetvédelmi napló;
- az oktatni kívánt szakmához szükséges eszközök, felszerelések (gépek, berendezések, szerszámok) vizsgálata a képzési és kimeneti követelményében meghatározott eszköz- és felszerelési jegyzéke szerint;
- a tanulók képzésénél használt eszközök megfelelő műszaki állapotának, biztonságtechnikai előírásoknak való megfelelésének vizsgálata meglévő bizonylatok (érintésvédelmi szabványossági felülvizsgálati jegyzőkönyv) vagy szemrevételezés alapján.

A duális képzőhelyek felügyelete, ellenőrzése

A szakképzési munkaszerződés alapján folyó szakirányú oktatás **hatósági ellenőrzését** a gazdasági kamara végzi. Célja annak vizsgálata, hogy a szakirányú oktatást folytató szervezetek megfelelnek-e a jogszabályokban előírt személyi és tárgyi feltételeknek, a duális képzéssel összefüggő kötelezettségeiket teljesítik-e, továbbá annak ellenőrzése, hogy betartják-e a jogszabályokban a szakirányú oktatás tartalmára vonatkozó előírásokat.

A hatósági ellenőrzés elrendelését a területi kamara az alábbi esetekben kezdeményezi:

- a tanulóval jogviszonyban álló szakképző iskola megkeresése,
- a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő (gyám) megkeresése alapján (kifutó rendszerű képzések esetén),
- hivatalból vagy a szakképzésért felelős miniszter kezdeményezésére.

Az ellenőrzésnek és az ennek keretében tartott szemlének is ki kell terjednie arra is, hogy a nyilvántartásba vételkor fennálló minőségirányítási rendszer még mindig megfelel-e a feltételeknek, és hogy azt a duális képzőhely ténylegesen működteti-e, vagy a KAMSZER feltételeinek megfelel-e, és a KAMSZER-ben meghatározott követelmények a működése során érvényesülnek-e. A szakirányú oktatást folytató szervezet kötelezettségmulasztása, jogszabálysértése bírságot, súlyosabb esetben akár a duális képzés folytatásától történő eltiltást vonhatja maga után.

A nyilvántartásba vételi eljáráson, valamint a hatósági ellenőrzésen a területi kamara duális képzési tanácsadója, egy kamarai szakértő és egy iskolai szakértő (képviselő) vesz részt.

A megújító hatósági ellenőrzés elrendelése

Amennyiben egy nyilvántartásba vett duális képzőhelyen az adott szakmában az utolsó ellenőrzés időpontja és a szakképzési munkaszerződés kötés között több mint 2 naptári év telik el, a területi kamara ún. megújító

hatósági ellenőrzést folytat le. A megújító hatósági ellenőrzés eljárásrendje megegyezik a szakirányú oktatás hatósági ellenőrzésének folyamatával, azzal a kiegészítéssel, hogy az ellenőrzés során a nyilvántartásba vételi eljárás során vizsgált feltételek kerülnek ellenőrzésre.

A duális képzéstől való eltiltás speciális esetei

Az ingyenesség elvének megszegése

A duális képzőhely nem szedhet térítési díjat és tandíjat a szakirányú oktatás szakképzési munkaszerződés keretében folyó része után.

A jogsértés megállapítása esetén a duális képzőhelyet a duális képzőhely nyilvántartásba vételére területileg illetékes gazdasági kamara legfeljebb 3 évre tilthatja el a szakirányú oktatásban való részvételtől.

A tilalmat megszegő duális képzőhely köteles az elfogadott pénzbeli, anyagi, természetbeni hozzájárulást vagy költségtérítést az eltiltó határozat véglegessé válásától számított 10 napon belül visszafizetni.

A tilalmat megszegő duális képzőhely nevét a kamarai honlapon nyilvánosságra kell hozni.

A regisztrációs és tanulmányi rendszer vezetésének elmulasztása

Ha a duális képzőhely a regisztrációs és tanulmányi rendszerben (KRÉTA) vezetésének és ellenőrzésének rendjét megszegi, vele szemben a duális képzőhely nyilvántartásba vételére területi kamara közigazgatási bírságot szab ki.

Ha a duális képzőhely a regisztrációs és tanulmányi rendszer vezetését a bírság kiszabását követően ismételtelen elmulasztja, a duális képzőhely nyilvántartásba vételére területileg illetékes kamara a duális képzőhelyet három évre eltilthatja a szakirányú oktatás folytatásától.

Ha a regisztrációs és tanulmányi rendszer vezetését a duális képzőhely csak valamely telephelyén mulasztotta el, az eltiltás csak a mulasztással érintett telephely tekintetében áll fenn.

Tanuló szakmai felkészültségének elmaradása

Amennyiben tanuló teljesítményének, előmenetelének értékelésekor vagy minősítésekor a tanuló szakmai felkészültsége elmarad a szakirányú oktatás közösen elfogadott képzési programja alapján elvárható mértéktől, és ez a duális képzőhely felelőségére vezethető vissza, a szakképző intézmény az erről való tudomásszerzéstől számított 15 napon belül köteles tájékoztatni a duális képzőhely nyilvántartásba vételére területileg illetékes gazdasági kamarát. A duális képzőhelyet a területileg illetékes gazdasági kamara legfeljebb 2 évre eltilthatja a szakirányú oktatásban való részvételtől, ha a duális képzőhely ellenőrzése keretében megállapítja, hogy a szakképzési munkaszerződésből folyó kötelezettségeit nem az Szkt. vagy Szkr. alapján teljesíti.

Ellenőrző kérdések

- Milyen típusú nyilvántartás a duális képzőhelyek nyilvántartása?
- Soroljon fel néhány dokumentumot, amelyet a nyilvántartásba vételi eljárás során be kell mutatni?
- Ki mentesül a kamarai gyakorlati oktatói vizsga alól?
- Hányféle képzőhely ellenőrzést ismerünk?

A szakirányú oktatás adminisztrációs feladatai

Szakképzési munkaszerződés

A szakképzési előszerződés

A tanuló a szakirányú oktatást megelőzően a duális képzőhellyel szakképzési előszerződést köthet. A tanuló és a duális képzőhely a szakképzési előszerződés megkötésével arra vállalnak kötelezettséget, hogy a szakirányú oktatás céljából későbbi időpontban szakképzési munkaszerződést kötnek. A szakképzési előszerződés megszűnik a szakképzési munkaszerződés megkötésekor. A szakképzési előszerződéssel rendelkező tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt azonos eredmény esetén előnyben kell részesíteni a szakképző intézmény által meghirdetett képzésekkel kapcsolatos felvételi eljárásban.

A szakképzési munkaszerződés

Szakképzési munkaszerződés a 2020. szeptember 1-től a szakképzés új rendszerében indított képzések esetén köthető kizárólag a szakirányú oktatásra vonatkozóan.

A tanuló, ill. képzésben részt vevő és a duális képzőhely között írásban létrejött szakképzési munkaszerződés

- a szakirányú oktatás időtartamára vagy
- évente legfeljebb két alkalommal, egyenként legalább kettő és legfeljebb tizenkettő hét, de éves szinten összesen legfeljebb tizenkettő hét határozott időtartamra.

A szakképzési munkaszerződéssel a tanuló, ill. képzésben részt vevő és a duális képzőhely között munkaviszony jön létre. A szakképzési munkaszerződést, annak módosítását és felmondását írásba kell foglalni. A szakképzési munkaszerződés tartalmát a felek közös megegyezéssel módosíthatják.

Szakképzési munkaszerződés azzal a tanulóval köthető, aki a szakmára előírt egészségügyi feltételeknek és pályaalakmassági követelményeknek megfelel. A tanulónak vagy képzésben részt vevőnek egyidőben egy szakképzési munkaszerződése lehet.

A szakképzési munkaszerződés tartalma

A Szkr. 250. §-a szabályozza a szakképzési munkaszerződés tartalmi elemeit. Ilyen tartalmi követelmény például a duális képzőhely adatai (székhely, elérhetőség, adószám), a tanuló személyes adatai (lakcím, oktatási azonosító szám, elérhetőség), a tanuló szakképző intézményének neve és adatai, a szakirányú oktatás körébe tartozó munkafeladatok leírása, a szakirányú oktatás időtartama és helye, a tanulót megillető munkabér összege.

A szakképzési munkaszerződés tartalmazza a tanuló arra vonatkozó kötelezettségvállalását, hogy

- a duális képzőhely képzési rendjét megtartja, a képzésre vonatkozó utasításait végrehajtja,
- a szakmai ismereteket a képességeinek megfelelően elsajátítja,
- a biztonsági, egészségügyi és munkavédelmi előírásokat megtartja,
- nem tanúsít olyan magatartást, amellyel a duális képzőhelynek jogos gazdasági vagy egyéb érdekeit veszélyeztetné.

A szakképzési munkaszerződés tartalmazza a duális képzőhely arra vonatkozó kötelezettségvállalását, hogy a tanuló számára – egészségvédelmi és munkavédelmi szempontból biztonságos munkahelyen – szakirányú oktatásról gondoskodik.

A szakképzési munkaszerződésnek nincs országosan egységes sablonja. Az elkészítésekor az Szkr. 250. § által felsorolt elemeket kell beilleszteni, valamint kiegészíthető a duális képzőhely – mint munkáltató – sajátos feltételeivel, amennyiben azok összhangban vannak a jogszabályi előírásokkal.

A duális képzőhely a szakirányú oktatás megvalósításához **közreműködőt vehet igénybe**.

A duális képzőhely a szakképzési munkaszerződés aláírásával egyidejűleg írásban tájékoztatja a tanulót:

- a munkabér és az egyéb juttatás kifizetésének időpontjáról, az azt terhelő fizetési kötelezettségek levonásáról,
- a tanuló számára nyújtható egyéb juttatások és kedvezmények megjelölését, azok mértékét és nyújtásának feltételeit,
- a szakirányú oktatásáért felelős személy családi és utónevéről és elérhetőségéről,
- közreműködő igénybevétele esetén a közreműködő nevét, a nála megvalósuló szakirányú oktatás helyszínét és a közreműködőhöz történő kirendelés időtartamát.

Kötési korlátok, a „12-es szabály”

Fontos szem előtt tartani, hogy továbbra is van mennyiségi korlátozás a duális képzőhelyekre vonatkozóan. A duális képzőhely 12-nél több tanulóval és képzésben részt vevő személlyel a szakképzési munkaszerződés megkötésének évét megelőző év átlagos statisztikai állományi létszáma legfeljebb 30%-áig köthet szakképzési munkaszerződést.

A szakképzési munkaszerződéssel rendelkező tanulókat az átlagos állományi létszámba nem lehet beleszámítani, csak speciális esetekben.

Az ÁKK és a tudásközpont tekintetében a megköthető szakképzési munkaszerződések számát az ÁKK és a tudásközpont tagja által külön-külön és az ÁKK, illetve tudásközpont által megköthető szakképzési munkaszerződések számának összeszámításával kell meghatározni.

Amennyiben egy duális képzőhely önállóan és ÁKK-ban is képez, a 30%-os korlátozás minden minőségében külön számolandó.

A mennyiségi korlátozás alól kivételt képeznek azok a vállalkozások, amelyek a kis- és a középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvényben meghatározott partner- és kapcsolt vállalkozások figyelmen kívül hagyásával nem minősülnek kis- és középvállalkozásnak.

Továbbá nem vonatkozik a korlátozás:

- a rövidített idejű szakképzési munkaszerződéssel rendelkező tanulókra, illetve
- azokra a képzésben részt vevő személyekre, akik szakirányú oktatása a foglalkoztatónál folyik (saját munkavállaló képzésére).

Saját munkavállaló szakirányú oktatásának megszervezése

A jogszabály lehetőséget ad saját munkavállaló szakirányú oktatásának megszervezésére. Az erre vonatkozó szabályok 2023. szeptember 1-től módosulnak.

Saját munkavállaló szakirányú oktatása kétféleképpen történhet duális képzés keretében:

- Ha a foglalkoztató duális képzőhely (nyilvántartásba vette duális képzőhelyként a gazdasági kamara), szakképzési munkaszerződést köthet a saját munkavállalójával párhuzamosan kétféle jogviszonyt fenntartva. Ez a szociális hozzájárulási adóról szóló 2018. évi LII. törvény (Szocho törvény) szerinti adókedvezmény igénybevételére is jogosít.
- Az eredeti munkaszerződés – duális képzési célú – módosítása is lehetőség, de a módosított munkaszerződés nem válik szakképzési munkaszerződéssé. Ebben az esetben nincs szükség kamarai nyilvántartásba vételre, viszont a Szocho törvény szerinti adókedvezmény sem vehető igénybe.

A saját dolgozóval kötött, az eredeti munkakörre vonatkozó munkaviszonnyal párhuzamos szakképzési munkaszerződés esetén több lehetséges megoldás van a jogviszonyokra vonatkozó munkaidő megállapítása tekintetében:

- Az eredeti munkaszerződést átalakíthatják – a szakirányú oktatás idejére – részmunkaidőssé, és mellé kötnek egy szintén részmunkaidős szakképzési munkaszerződést. Ebben az esetben külön-külön kerül meghatározásra a csökkentett részmunkaidős bér, és a szakképzési munkaszerződés alapján fizetett díjazást a szakképzési munkaszerződés alapján létrejövő munkaviszony időtartamával arányosan kell meghatározni.
- Megmaradhat az eredeti munkaviszony teljes munkaidős munkaviszonyként is, a szakképzési munkaszerződés pedig ezen felül vállalt részmunkaidős munkaviszonyként kezelendő.

A duális képzőhelytől eltérő személy munkavállalójának szakirányú oktatása

Amennyiben a képzésben részt vevő személy foglalkoztatására irányuló más jogviszony mellett párhuzamosan vesz részt az oktatásban, és a foglalkoztató a duális képzőhelytől eltérő harmadik személy, ebben az esetben is köthető szakképzési munkaszerződés. Ebben az esetben a képzésben részt vevő valahol munkaviszonyban áll, de a munkahelye nem alkalmas duális képzőhelynek, így szakirányú oktatását máshol tölti.

A szakképzési munkaszerződéses bérét és egyéb juttatást a szakképzési munkaszerződés alapján létrejövő munkaviszony időtartamával arányosan kell meghatározni. Az arányosítás kiindulópontja az, hogy a 100% a heti 40 órás munkaviszony, ehhez kell viszonyítani a szakképzési munkaszerződés alapján létrejövő munkaviszony tényleges időtartamát. Például 1 héten csak egy nap 8 órát tölt szakirányú oktatáson, így az arány 20%. Az arányosítás nem vonatkozik a szabadságra, az a jogszabályban meghatározott 30 munkanap egy évben.

Ellenőrző kérdések

- A gazdálkodó szervezet megszervezheti-e a saját munkavállalójának szakirányú oktatását?
- Mikor szűnik meg a szakképzési előszerződés?
- Egy tanuló egyidejűleg hány szakképzési munkaszerződéssel rendelkezhet?
- Miről kell írásban tájékoztatni a szakképzési munkaszerződéssel rendelkező tanulót a szerződés aláírásakor?

A szakképzési munkaszerződés megkötésével kapcsolódó kötelezettségek és jogok

A tanuló és a duális képzőhely között 2 példányban megkötött szakképzési munkaszerződésnek nincs országosan egységes sablonja, a benne foglalt tartalom a felek aláírásával válik hatályossá és érvényessé, ezért ellenjegyzésre sem kell benyújtani az illetékes területi kamara felé.

A duális képzőhely kötelezettségei a szakképzési munkaszerződés megkötésével

A duális képzőhely vállalja a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy szakirányú oktatáson való foglalkoztatását és oktatását, továbbá kötelezettséget vállal a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy számára a törvényben meghatározott juttatások nyújtására. A szakirányú oktatásban szakképzési munkaszerződéssel való részvétel esetén, ha az Szkt. eltérően nem rendelkezik, a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy oktatására a duális képzőhelynél a gyakorlati oktatóként kijelölt személy gyakorolja az oktató törvényben meghatározott jogait és teljesíti kötelezettségeit.

A tanuló kötelezettségei a képzés során

A szakképzési munkaszerződéssel a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy elfogadja a szakirányú oktatásban való részvétel feltételeit, és kötelezettséget vállal a duális képzőhely irányítása szerint a szakirányú oktatásban való részvétellel.

Továbbá vállalja, hogy

- a duális képzőhely képzési rendjét megtartja, a képzésre vonatkozó utasításait végrehajtja,
- a szakmai ismereteket a képességeinek megfelelően elsajátítja,
- a biztonsági, egészségügyi és munkavédelmi előírásokat megtartja,
- nem tanúsít olyan magatartást, amellyel a duális képzőhelynek jogos gazdasági vagy egyéb érdekeit veszélyeztetné.

A tanuló jogai a képzés során

A technikum, a szakképző iskola tanulóját a szakképzési évfolyamokon a szakképzési munkaszerződés alapján folyó gyakorlati képzés keretében megilletik a szakképzési munkaszerződésben rögzített juttatások, kedvezmények és mindazon jogok, amelyet az érdekvédelem tekintetében a Munka Törvénykönyve, valamint az egészséget nem veszélyeztető biztonságos munkavégzés követelményei tekintetében a munkavédelemre vonatkozó törvény és végrehajtási rendeletei biztosítanak a munkavállaló részére.

Ellenőrző kérdések

- Milyen jogai vannak a tanulónak a szakképzési munkaszerződés alapján folyó képzésben?
- Milyen kötelezettségeket vállal a duális képzőhely a szakképzési munkaszerződés megkötésekor?
- Kötelező a szakirányú oktatáson való részvétel a tanuló számára?

Juttatások dokumentálása szakképzési munkaszerződés esetén

A szakképzési munkaszerződés alapján kifizetett munkabér havi mértékének összege – a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy és a duális képzőhely megállapodása alapján – a szakirányú oktatás központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott önköltsége egyhavi összege, azaz 100.000 Ft, de legfeljebb annak 168%-a, azaz 168.000 Ft. A munkabér megállapításánál figyelembe kell venni a tanuló szakmai felkészültségét, tanulmányi eredményeit és az ágazati készségtanács által az adott szakmára vonatkozó javaslatában meghatározott mértéket.

A munkabért a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy fizetési számlájára utólag, a tárgyhót követő hónap 10. napjáig történő átutalással kell teljesíteni.

A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy számára egyéb juttatást a választott szakmához szükséges szakképzettséggel betöltött munkakörben foglalkoztatottak részére biztosított juttatással azonos mértékben, de legfeljebb évente az önköltsége egyhavi összegének 168%-áig, azaz 168.000 Ft-ig kell biztosítani. Az egyéb juttatásra a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy az általa ledolgozott napokra tekintettel arányosan jogosult.

A képzésben részt vevő személy szakképzési munkaszerződése esetén az Szkr. 253. § (1) és a (2) bekezdésben foglaltakat – a felek eltérő megállapodása hiányában – a szakképzési munkaszerződés alapján létrejövő munkaviszony időtartamával arányosan kell alkalmazni.

Amennyiben a képzésben részt vevő személy foglalkoztatására irányuló más jogviszony mellett párhuzamosan vesz részt az oktatásban, és a foglalkoztató a duális képzőhelytől eltérő harmadik személy, a szakképzési munkaszerződéses bér és egyéb juttatás a szakképzési munkaszerződés alapján létrejövő munkaviszony időtartamával arányos.

A tanulóknak, illetve a képzésben részt vevő személyeknek a bérét és egyéb juttatását igazolatlan mulasztásával arányosan csökkenteni kell.

A tanulót, illetve képzésben részt vevőt megillető munkabér és egyéb juttatások a szakképzési munkaszerződés hatálybalépésének napjától, teljes hónapra illetik meg.

Ha a szakképzési munkaszerződés a tanév megkezdése után, hónap közben jön létre vagy szűnik meg, a tanuló részére, a teljes hónapra megállapított munkabér és egyéb juttatások időarányos része illeti meg. A havi időarányos munkabér, illetve juttatások kiszámításához az Mt. rendelkezéseit kell figyelembe venni, amelyek az általános munkarend szerinti munkaidőt veszik alapul.

A tanuló a szakképzési munkaszerződés időtartama alatt a társadalombiztosítás ellátásaira való jogosultság szempontjából

- munkaviszonyban foglalkoztatott biztosítottnak minősül,
- a munkaviszony időtartama nyugellátásra jogosító szolgálati időnek,
- a munkabére nyugdíjalapot képező jövedelemnek számít.

Szakképzési munkaszerződés adminisztrációs folyamatai

A szabadság a szakképzési munkaszerződés hatálya alatt

A szakképzési munkaszerződés esetén a szabadság kiadásának feltételei alapvetően a munkajog szabadság kiadásának szabályain alapulnak.

A szabadságok kiadására vonatkozóan az általános szabályok megfelelő alkalmazása mellett figyelembe kell venni a szakképzési szabályozás különös rendelkezéseit is, mivel azok a szabadságot számos esetben az Mt.-től eltérően kezelik.

Az éves összes szabadság mértéke nem életkorhoz kötött, hanem a jogviszony típusától függ. A tanulói jogviszonyban évi **45 munkanap**, felnőttképzési jogviszonyban évi **30 munkanap**.

A nyári szünetben legalább **20 munkanap** szabadságot a tanuló kérésének megfelelő időpontban egybefüggően kell kiadni. Ez a szabály nem érinti a felnőttképzésben részt vevőt.

Mivel a tanuló munkavégzésre köteles a nyár folyamán is, ezért érdemes figyelemmel lenni arra is, hogy augusztus 31-ig mennyi az időarányos szabadsága, amivel gazdálkodhat. Természetesen a szabadságot a munkáltató adja ki, de mindkét fél érdeke, hogy a tanuló megfelelő időpontban vegye ki ezeket.

Tanuló mulasztása

A tanuló mulasztását annál a szakirányú oktatást folytató szervezetnél igazolja, amelynél a szakirányú oktatását teljesíti. A szakirányú oktatásban szakképzési munkaszerződéssel való részvétel esetén a mulasztást a keresőképtelenségről jogszabályban meghatározottak szerint kiállított igazolással (Táppénz igazolás) kell a duális képzőhely felé igazolni. Ezt az adatot, amely a KRÉTA rendszerben rögzített, kell figyelembe vennie a szakképző intézménynek.

Amennyiben a tanulónak a szorgalmi időszakban teljesítendő szakirányú oktatásról való igazolt és igazolatlan mulasztása egy tanévben meghaladja az adott tanévre vonatkozó összes szakirányú oktatási idő **20%-át**,

tanulmányait csak az évfolyam megismétlésével folytathatja.

Ha a tanuló szorgalmi időszakon kívüli egybefüggő gyakorlatáról való igazolt és igazolatlan mulasztása meghaladja a szorgalmi időszakon kívüli egybefüggő gyakorlat foglalkozásainak **20%-át**, úgy az évfolyam követelményeit nem teljesítette, és magasabb évfolyamba nem léphet.

Munka- és pihenőidő, mentesülés a rendelkezésreállási és munkavégzési kötelezettség alól

A duális képzőhely a heti pihenőnapokon és a munkaszüneti napokon, valamint az őszi, a téli és a tavaszi szünet időtartama alatt a tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt szakirányú oktatásra csak a rendeltetése folytán e napon is működő szakirányú oktatási helyen veheti igénybe. Az igénybe vett idő helyett – lehetőleg a következő szakirányú oktatási napon – ugyanolyan mértékben kell szabadidőt biztosítani.

A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy számára legfeljebb **4 hetes** munkaidőkeretet lehet elrendelni. A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy számára rendkívüli munkaidő nem rendelhető el.

A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy **mentesül** a duális képzőhelyen történő rendelkezésreállási és munkavégzési kötelezettségének teljesítése alól:

- a **közismereti és az olyan oktatási napokon**, amikor a szakirányú oktatáshoz kapcsolódó tananyagelemet – a szakirányú oktatás közösen elfogadott képzési programja szerint – a szakképző intézmény végzi, vagy a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy a tanulmányi versenyre a szakképző intézmény által szervezett felkészítésben, illetve **versenyen vesz részt**,
- a szakképző intézmény által szervezett olyan **rendezvény napján**, amelyen minden tanuló, illetve képzésben részt vevő személy részvétele kötelező,
- a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy **vizsgája napján és a vizsgát közvetlenül megelőző három munkanapon**,
- minden olyan esetben, amikor a munkajogi szabályok szerint a **munkavállaló mentesül a munkavégzési kötelezettség alól** pl.: a kötelező orvosi vizsgálata tartamára, hozzátartozója halálakor két munkanapra stb.,
- érettségi vizsgatárgyanként – az érettségi vizsga napját is beszámítva – négy munkanapra.

Szakképzési munkaszerződéssel rendelkező tanulók számára – a tanuló kérésére – a szakképző intézmény megszervezi a szakmai vizsga előtt a legalább **öt munkanapos** egybefüggő felkészítést. A szakirányú oktatásra vonatkozó képzési programba ezért be kell építeni a szakmai vizsgához kapcsolódóan szervezett 5 napos egybefüggő felkészítés rendjét is.

A regisztrációs és tanulmányi rendszer (KRÉTA Duális modul)

A szakirányú oktatás folytatásával kapcsolatos egyik legfontosabb adminisztratív teendő a szakmai tevékenységek dokumentálása. A KRÉTA Duális Modul a Köznevelési Regisztrációs és Tanulmányi Alaprendszer szakképzéshez kapcsolódó programmodulja, amely segíti a vállalkozások, intézmények és duális oktatók adminisztrációs feladatait.

A duális képzőhelynek a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy szakirányú oktatásával összefüggésben a regisztrációs és tanulmányi alaprendszerben rögzíteni kell:

- a szakmai tevékenységeket, annak helyszínét, ha az eltér a duális képzőhely nyilvántartásba vett székhelyétől vagy telephelyétől,
- a szakmai tevékenységre fordított időt,
- a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy értékelését, és
- a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy részvételét és mulasztását a szakirányú oktatás során.

A regisztrációs és tanulmányi alaprendszerbe (EKRÉTA duális modul) történő **belépéshez** a tanuló vagy képzésben résztvevő jogviszonya szerinti **szakképző intézmény** ad jogosultságot.

Jelenléti ív vezetése

A **jelenléti ív** vezetése a szakirányú oktatás dokumentálásához szorosan kapcsolódik. Pontos vezetése szükséges a tanulói hiányzások követéséhez, a szakirányú oktatás (gyakorlati képzés) napjainak megállapításához.

Egyéb dokumentációk

- A tanuló **rendszeres orvosi alkalmassági vizsgálatáról** a képzési idő alatt a szakirányú oktatás szervezőjének kell gondoskodnia. A vizsgálatot a szakirányú oktatás megkezdése előtt, illetve jogszabályban meghatározott rendszerességgel kötelező elvégezni.
- A tanulót vagy képzésben részt vevőt a szakirányú oktatást szervezőnek a szakmai tevékenységgel összefüggő munkavédelmi oktatásban kell részesíteni. Az oktatás elvégzését a tematika megjelölésével és a résztvevők aláírásával ellátva **a munka-, és a tűzvédelmi naplóban**, írásban kell rögzíteni.
- A tanulókat a munkavállalókkal azonos módon el kell látni – a tevékenység jellegének megfelelően előírt – egyéni **védeleszközzel**, és szükség szerint védőitallal is.
- A szakirányú oktatásban részt vevő tanuló részére a képzés szervezője – a tanuló által okozott, de a tanuló által meg nem térített károk fedezetére – **felelősségbiztosítást köteles** kötni. **Szakképzési munkaszerződéssel rendelkező tanuló esetén a felelősségbiztosítás megkötésének kötelezettsége a duális képzőhelyet terheli.**

A szakképzési munkaszerződés módosítása

A szakképzési munkaszerződés módosítását és felmondását írásba kell foglalni. A szakképzési munkaszerződés tartalmát a felek közös megegyezéssel módosíthatják.

A szakképzési munkaszerződésre – ha az Szt. eltérően nem rendelkezik – az Mt.-nek a munkaszerződésre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni azzal, hogy munkáltató alatt a duális képzőhelyet, munkavállaló alatt a tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt kell érteni.

Nem kell a tanuló, illetve a törvényes képviselőjének beleegyezése:

- a munkabér Szkr. rendelet szerinti mértékben történő megállapításához,
- a munkavégzés helyének kizárólag a település, a fővárosban a kerület területén belüli megváltoztatásához.

A tanulói jogviszony szünetelése

A tanulói jogviszony szünetelése alatt a szakképzési munkaszerződésből eredő jogok és kötelezettségek nem illetik meg és nem terhelik a feleket. A tanulói jogviszony szünetelése alatt a tanuló tanulói pénzbeli juttatásra vagy munkabérrre és egyéb juttatásra nem jogosult.

A jogviszony szünetelésének kezdetéről és végéről a szakképző intézmény haladéktalanul értesíti a duális képzőhelyet.

A szakképzési munkaszerződés megszűnése és megszüntetése

A szakképzési munkaszerződés megszűnése

A szakképzési munkaszerződés megszűnik

- a tanulói jogviszony, illetve a felnőttképzési jogviszony megszűnése **hónapjának utolsó napján**, ha a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy tanulmányait más szakképző intézményben nem folytatja,
- annak a tanítási évnek a **tanév utolsó tanítási napján**, amelyben a tanuló a szakirányú oktatást közvetlenül követő első szakmai vizsgáját megkezdi,
- a duális képzőhely jogutód nélküli megszűnése napján,
- a szakirányú oktatásban való részvételtől eltöltő határozat véglegessé válásának napján, azonnali végrehajtás elrendelése esetén a határozat közlésének napján,
- a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy halála napján.

A szakképzési munkaszerződés megszűnése esetében a szakképző intézmény haladéktalanul értesíti a tanulói jogviszony, illetve a felnőttképzési jogviszony megszűnésének napjáról a duális képzőhelyet. Az értesítés elmulasztásából fakadó károkért a szakképző intézmény felel.

A szakképzési munkaszerződés megszüntetése

A szerződő felek szándékától függő megszüntetés esetei és időpontja:

- közös megegyezéssel történő megszüntetés esetén a közös megegyezésben megjelölt napon,
- felmondás esetén a felmondás közlésétől számított 15. napon,
- azonnali hatályú felmondás esetén az azonnali hatályú felmondás közlésének napján.

A **közös megegyezéssel történő megszüntetést** és a **felmondást** írásban kell közölni, és tájékoztatást kell róla adni a szakképző iskolának (tanulószerződés esetén még a nyilvántartást vezető szervnek is).

A tanuló a szakképzési munkaszerződést jogszabálysértésre hivatkozva a jogszabálysértés pontos megjelölésével **azonnali hatályú felmondással** felmondhatja.

A szakképzési munkaszerződést **azonnali hatályú felmondással** bármelyik fél megszüntetheti,

- ha a másik fél a szakképzési munkaszerződésben vállalt lényeges kötelezettségét szándékosan vagy súlyos gondatlansággal jelentős mértékben megszegi,
- vagy egyébként olyan magatartást tanúsít, amely a szakképzési munkaszerződés fenntartását lehetetlenné teszi,
- **és** emiatt lehetetlenné válik, vagy jelentős akadályba ütközik a tanuló szakmai vizsgára történő felkészülése, vagy a szakirányú oktatás további biztosítása a tanuló vagy a képzésben részt vevő részére.

Duális képzőhely azonnali hatályú felmondással abban az esetben is megszüntetheti a szakképzési munkaszerződést, ha a szakképző iskola a tanulót vagy a képzésben részt vevőt a szakirányú oktatás időtartama alatt másodszor utasította a szakképzési évfolyam megismétlésére.

A duális képzőhely a felmondását és az azonnali hatályú felmondást **köteles indokolni**, az indokolásból a felmondás okának világosan ki kell tűnnie. Vita esetén a felmondás és az azonnali hatályú felmondás indokának valóságát és okszerűségét a duális képzőhelynek kell bizonyítania.

A felek a felmondással és az azonnali hatályú felmondással szemben a felmondás közlésétől számított 15 napon belül bírósághoz fordulhatnak. A keresetnek a felmondás és az azonnali hatályú felmondás végrehajtására nincs halasztó hatálya.

A szakképzési munkaszerződés esetén a munkaviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményére az Mt. 82. §-át és 84. §-át kell alkalmazni azzal, hogy nincs helye a munkaviszony helyreállításának.

A szakképzési munkaszerződés megszüntetésének lehetősége fennállhat **igazolatlan hiányások** esetében. A jogszabály nem határozza meg az igazolatlan hiányzás azon mértékét, amely esetén a felek az azonnali hatályú felmondás lehetőségével élhetnek, ugyanis a hiányzások mértéke, oka, a tanuló vagy a képzésben részt vevő hozzáállása mindig csak egyedi esetben vizsgálható. Lehet a tanuló vagy a képzésben részt vevő igazolatlan hiányzásának mértéke olyan, amely miatt a tanulói jogviszonya vagy felnőttképzési jogviszonya még nem szűnik meg, de a gyakorlati képzés eredményes folytatása lényegében lehetetlen.

A duális képzőhelynek a szakképzési munkaszerződés megszűnéséről illetve megszüntetéséről **értesíteni kell** a szakképző intézményt. A duális képzőhely szakképzési munkaszerződés megszűnésekor a tanuló részére **igazolást köteles kiállítani** a gyakorlati szakirányú oktatásban eltöltött időről és a megszerzett szakmai ismeretekről.

Ellenőrző kérdések

- A szakirányú oktatással összefüggésben milyen adatokat kell rögzítenie a duális képzőhelynek a regisztrációs és tanulmányi alrendszerbe?
- Milyen mértékű hiányzás esetén kötelezhető évismétlésre a szakképzési munkaszerződéssel rendelkező tanuló?
- Hány munkanap egybefüggő felkészülési időt szervezhet az iskola a szakmai vizsga előtt a szakképzési munkaszerződéssel foglalkoztatott tanulónak?
- A szerződő felek szándékától függően milyen módokon szüntethető meg a szakképzési munkaszerződés?

A szakirányú oktatás finanszírozási rendszere

2022. január 1-jével lépett hatályba a SzocHo tv. 17/A. §-a, amely alapján a gazdálkodó szervezetek a szakirányú oktatásban való részvétel esetén a szociális hozzájárulási adóból adókedvezményt érvényesíthetnek.

Azok a gazdálkodó szervezetek, akik nem kötelezettek szociális hozzájárulási adó fizetésére (pl. KIVA

adóalanyok), az adókedvezményre **adó-visszaigénylés** keretében jogosultak. Ugyanezen a módon érvényesíthető a – SzocHo tv. 10-17. §-ában nevesített kedvezményezett foglalkoztatáshoz kapcsolódó kedvezmények figyelembevételével megállapított – fizetendő szociális hozzájárulási adó mértékét meghaladó adókedvezmény is.

Az érvényesíthető kedvezmény alapját a mindenkorai költségvetési törvény határozza meg, középfokú oktatáshoz kapcsolódóan önköltség, a felsőoktatási képzések esetében alapszabványként rögzítve.

2023-ban az önköltség összege 1.200.000 Ft/fő/év.

A Szkr. 332/A § tartalmazza a szakmánként **alkalmazandó súlyszorzót**, amely segítségével megállapítható az **ún. napi adókedvezmény** összege.

A szakmánként alkalmazandó súlyszorzót **a szakmaszorzó és az évfolyami szorzó** szorzataként kell meghatározni.

A napi adókedvezmény megállapításához 1.200.000 Ft-ot össze kell szorozni az adott szakképesítéshez kapcsolódó súlyszorzóval, majd az így kapott összeget el kell osztani az éves munkanapok számával (2023-ban 251 munkanap).

$$\text{Egy munkaóra j} \text{áró adókedvezmény} = \frac{\text{ö} \text{nköltség} * \text{szakmaszorzó} * \text{é} \text{vfolyamszorzó}}{\text{munkanapok száma naptári évben} * \text{napi maximális munkaidő}}$$

Az egy hónapra jutó adókedvezmény összege az egy munkanapra vetített mérték és a tárgy hónap duális képzőhelyen folytatott **szakirányú oktatással érintett napjai számának szorzataként** a szakirányú oktatásnak **az általános teljes napi munkaidőhöz**, fiatalkorú munkavállaló esetén napi 7 órához viszonyított arányában számított összege. Tehát a szocHo kedvezmény a duális képzőhelyen folytatott szakirányú oktatással érintett napokon a képzőhelyen töltött idő arányában vehető majd igénybe, 8 illetve 7 óra napi munkaidőhöz arányosítva.

Egy hónapra jutó adókedvezmény = egy munkaóra j utó adókedvezmény * napi munkaóra * a szakirányú oktatással érintett nap

Adókedvezmény **nem vehető figyelembe** olyan munkanap, amire a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy munkabérrre vagy távolléti díjra nem jogosult, vagy mentesül a rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettségének teljesítése alól (ide nem értve a betegszabadság olyan munkanapjait, amely a duális képzőhelyen folytatott szakirányú oktatásra esik).

“Sikerdíj”

A szakképzési munkaszerződéssel rendelkező, sikeres szakmai vizsgát teljesítő tanuló, illetve képzésben részt vevő személy esetén az adófizetési kötelezettség csökkenthető az adott szakképzési munkaszerződéshez kapcsolódóan 2021. január 1-jét követően jogszerűen igénybe vett **adókedvezmény további 20%-ával**.

Az ún. „sikerdíj” elszámolásának feltétele, hogy legalább **hathónapos időtartamban** fennálljon az adott szakképzési munkaszerződés. Ennek köszönhetően előfordulhat, hogy egy tanulóhoz kapcsolódóan több duális képző is tudja ezt az adókedvezményt érvényesíteni a számára kiállított igazolás alapján az általa – adott tanulóhoz kapcsolódóan – elszámolt költségcsökkentő tétel további 20%-ával.

Szakképzési munkaszerződés esetén az akkreditált vizsgaközpont – a szakképzés információs rendszeréből megállapíthatóan – állít ki **igazolást a sikeres szakmai vizsgára** vonatkozóan, ami feltétele a „sikerdíjként” járó további kedvezmény érvényesítésének. Az igazolást a sikeres szakmai vizsgát követő **15 napon belül** küldik meg a duális képzőnek.

A sikertelen szakmai vizsgát követő sikeres javítóvizsga, valamint évfolyamisméltásra kötelezettség esetén a sikeres szakmai vizsga teljesítését követően is érvényesíthető a sikerdíj.

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara az eddig részletezett költségcsökkentő tételek megállapításához összeállított egy kalkulátort, melynek elérhetősége: <https://dualis.mkik.hu/kalkulator>

Kapcsolódó jogszabályok

- 1999. évi CXXI. törvény a gazdasági kamarákról
- 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről
- 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról
- 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
- 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről
- 2016. évi CL. törvény az általános közgazgatási rendtartásról
- 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról
- 1997. évi LXXX. törvény a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről
- 2019. évi CXXII. törvény a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről
- 2011. évi CLVI. törvény egyes adótörvények és azokkal összefüggő egyéb törvények módosításáról
- 2004. évi XXXIV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról
- 2018. évi LII. törvény a szociális hozzájárulási adóról
- 134/2016. (VI. 10.) Korm. rendelet az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő szervekről, valamint a Klebelsberg Központtról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet, a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 11/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a felnőttképzésről szóló törvény végrehajtásáról

A jogszabályok többször is módosultak, ezért kizárólag a mindenkor hatályos változat alkalmazandó.

A jegyzet már tartalmazza a 2023. július 1-jén hatályba lépett Szkt. módosításokat – (módosította a szakképzésben lezajlott átalakítás utólagos hatásvizsgálatából adódó törvénymódosításokról szóló 2023. évi XXXIII. törvény), a 2023. július 7-én hatályba lépett Szkr. módosításokat – (módosította a Kormány 292/2023. (VII. 6.) Korm. rendelete a szakképzésben lezajlott átalakítás utólagos hatásvizsgálatából adódó kormányrendelet-módosításokról), valamint a 2023. augusztus 1-jén hatályba lépett Szochó tv. módosítást – (módosította a légitársaságok hozzájárulásáról és egyes adótörvények módosításáról szóló 2023. évi LIX. törvény).

Esetpéldák a szakképzés területéről

1. példa: Új telephely szituáció

Szituáció: A vállalat, ahol gyakorlati oktatóként is dolgozik, új üzletet, másik telephelyet létesít a szomszédos településen. Miután az elmúlt időszakban sok pozitív tapasztalat volt – a meglévő telephelyen – a tanulók oktatásával kapcsolatban, az új üzletben is szeretnének tanulót foglalkoztatni. A cégvezető Önt kéri meg, hogy segítse a duális képzésbe történő bekapcsolódást. Milyen módon oldaná meg a fennálló helyzetet?

Megoldás: Gyakorlati oktatóként tudja, hogy ha a vállalata egy újabb telephelyen is kíván tanulókkal foglalkozni, arra vonatkozóan is, nyilvántartásba vételi kérelmet kell benyújtania az illetékes területi kamara felé. A kérelem beérkezése után a kamara egy helyszíni szemle során szakértők bevonásával győződik meg a tárgyi és személyi feltételek meglétéről.

Amennyiben a gyakorlati képzőhely feltételei megfelelnek az előírásoknak, nyilvántartásba veszi a gyakorlati képzést szervező szervezetet, és ezt követően köthető a szakképzési munkaszerződés.

2. példa: Szakképzési munkaszerződés felmondása szituáció

Szituáció: Az Önök vállalkozásánál szakirányú oktatásban résztvevő tanuló megkeresi Önt, mint gyakorlati oktatót, hogy a továbbiakban másik cégnél szeretné folytatni a gyakorlatát. Az elhatározásától nem lehet eltéríteni. Milyen módon oldaná meg a fennálló helyzetet?

Megoldás: Ön gyakorlati oktatóként tudja, hogy a szakképzési munkaszerződés felmondásának lehetőségei közül a közös megegyezés vagy a közléstől számított 15 napos felmondással javasolt megszüntetni a szerződést. A felmondást mindegyik esetben írásba kell foglalni, és az időarányos szabadságot a tanuló részére a fennmaradó időben ki kell adni vagy meg kell váltani.

3. példa: Csökkentett tanulói díjazás szituáció

Szituáció: A szakképzési munkaszerződéssel rendelkező kiskorú tanuló gyámja felháborodottan keresi meg Önt, mint gyakorlati oktatót a képzőhelyen. Arra panaszkodik, hogy a tanulói bére nem felel meg a szakképzési munkaszerződésben foglaltaknak. A tanuló az előző hónaphoz képest nagyságrendileg kevesebb bért kapott. Milyen módon oldaná meg a fennálló helyzetet?

Megoldás: Ön gyakorlati oktatóként tudja, hogy a tanuló díjazásának csökkentése abból adódhat, hogy a diák igazoltan vagy igazolatlanul hiányzott az adott hónapban. A jelenléti ívet és a KRÉTA online naplót megnézve gyorsan ki is derül, hogy a tanuló több alkalommal „ellógott” a gyakorlatról, és hiányzását nem tudta igazolni. Tájékoztatja a szülőt az igazolatlan hiányzásról, és felhívja figyelmét a jogszabályban foglaltakra, hogy a tanulói juttatást az igazolatlan mulasztások arányában csökkenteni kell, ebből adódott a vélt hiány. Felhívja a szülő és a tanuló figyelmét arra is, amennyiben tanuló hiányzásának mértéke eléri a 20%-ot, évismétlésre kötelezhető.

4. példa: Köztes ellenőrzés szituáció

Szituáció: Vállalkozásukban több szakmában is régóta oktatnak tanulókat. Hivatalos értesítést kap a területileg illetékes kamarától, hogy ún. hatósági ellenőrzés keretében, helyszíni szemle során, előre egyeztetett időpontban ellenőrzik képzőhelyüket. Milyen módon készül elő az ellenőrzésre?

Megoldás: Ön gyakorlati oktatóként tudja, a vizsgálat célja az, hogy a gyakorlati képzést folytató szervezet – jelen esetben az Önök vállalkozása – továbbra is megfelel-e a jogszabályokban előírt személyi és tárgyi feltételeknek, a képzéssel összefüggő kötelezettségeiket teljesítik-e, továbbá annak ellenőrzése, hogy betartják-e a jogszabályokban a képzés tartalmára vonatkozó előírásokat. Az ellenőrzéshez előkészíti a szakképzési dokumentációt, mint pl.: a tanulói juttatás kifizetését igazoló pénzügyi dokumentumot, jelenléti ívet, a munka-, baleset- és a tűzvédelmi naplót.

5. példa: Szakképzés új rendszerére vonatkozó szituáció

Szituáció: Az Önök cégéhez új kolléga érkezik. Az új alkalmazottnak más irányú végzettsége van, de gyorsan tanul és ügyes. Az ügyvezető úgy dönt, beiratja az új kollégát szakmát tanulni, aki a gyakorlatát akár a cégnél is tölthetné. Bizonytalan a rendszer változása miatt, ezért Önhöz fordul segítségért. Milyen tájékoztatást ad az ügyvezetőnek?

Megoldás: Gyakorlati oktatóként tudja, hogy az új szakképzési rendszer nagyobb rugalmasságot és átjárhatóságot biztosít a munkaerőpiacról az iskolarendszerbe, így felnőttként is lehetőség van két szakma és egy szakképesítés ingyenes megszerzésére. Erre kizárólag iskolai rendszerű szakképzésben van lehetőség, ez azonban nem jelenti, hogy a felnőtteknek vissza kell ülni az iskolapadba. A kellő rugalmasság biztosítása érdekében a szakmai oktatás a felnőttek esetében általában nem nappali rendszerű képzés formájában, csökkentett időtartamban történik. Tehát a Kolléga meg tudja kezdeni tanulmányait, és mivel a vállalkozás duális képzőhely, így a gyakorlatot is Önöknél töltheti. Arra is felhívja a figyelmet, hogy a képzési idő – a hasonló munkakörben megszerzett szakmai tudás figyelembevételével – akár negyedére is csökkenhet, így a Kolléga és a Cég is jól járhat a képzéssel.

6. példa: Szakképzési munkaszerződés szituáció

Szituáció: Technikumi oktatásba felvételt nyert tanuló az első félévben azzal a kéréssel keresi fel az Önök vállalkozását, hogy nyártól szakképzési munkaszerződés keretében szeretné a gyakorlatát tölteni ott. Bizonytalan, hogy milyen havi díjazás illeti meg majd a szakképzési munkaszerződés megkötésével. Tájékoztassa a diákot a lehetőségeiről!

Megoldás: Ön gyakorlati oktatóként tudja, hogy a technikum első 2 évfolyamán még ágazati alapoktatás folyik, így tájékoztatja a diákot, hogy legkorábban a 2. év végét követően, sikeres ágazati vizsga birtokában kezdheti meg gyakorlatát, s csak az őszi időszakból. Tájékoztatja, hogy a szakképzési munkaszerződés alapján kifizetett munkabér havi mértékének összege minimum 100.000 Ft, de legfeljebb 168.000 Ft.

7. példa: Szakképzési munkaszerződés kötelezettségei szituáció

Szituáció: Felkeresi az Önök vállalkozását egy tanuló, aki szakács tanulóként gyakorlati helyet keres magának. Az iskolában azt a tájékoztatást kapta, hogy gyakorlatát csak munkaszerződéssel töltheti le duális képzőhelyen. Bizonytalan a kapott információkban, nincs tisztában a szakképzési munkaszerződéssel járó kötelezettségeivel. Tájékoztassa a diákot kötelezettségeiről!

Megoldás: Ön gyakorlati oktatóként tudja, hogy a szakképzési munkaszerződés megkötésével a tanuló elfogadja a szakirányú oktatásban való részvétel feltételeit, és kötelezettséget vállal a duális képzőhely irányítása szerinti részvételre. Tájékoztatja a tanulót, hogy a duális képzőhely – esetében az Önök vállalkozásának – képzési rendjét meg kell tartani, és a képzésre vonatkozó utasításait végre kell hajtani. Tehát időben kell érkezni a szervezett gyakorlatra, és az esetleges mulasztásait igazolnia kell, mivel a létrejövő szerződés munkaviszonynak minősül. Ebből következően a duális képzőhelyen a felnőtt munkavállalókra vonatkozó előírásokat és kötelezettségeket a tanulónak is kötelessége betartani. A sikeres közös munka érdekében a biztonsági, egészségügyi és munkavédelmi előírásokat szintén be kell tartania, és nem tanúsíthat olyan magatartást, amellyel a duális képzőhelynek jogos gazdasági vagy egyéb érdekeit veszélyeztetné. A közös cél érdekében a legfontosabb vállalás a szakmai ismeretek elsajátítása a képességeinek megfelelően.

8. Példa: Regisztrációs és tanulmányi rendszerrel kapcsolatos szituáció

Szituáció: Vállalkozásukhoz szakképzési munkaszerződéssel tanuló érkezik egy olyan szakképző intézményből, amellyel még nem voltak kapcsolatban. A boltvezető nem találja a tanulót a KRÉTA duális modulban és Önhöz fordul segítségért. Milyen tájékoztatást ad a boltvezetőnek?

Megoldás: Ön gyakorlati oktatóként tudja, hogy a szakirányú oktatás folytatásával kapcsolatos egyik legfontosabb adminisztratív teendő a szakmai tevékenységek dokumentálása a KRÉTA Duális Modulban, de a belépéshez a tanuló jogviszonya szerinti szakképző intézmény ad jogosultságot. Arról is tájékoztatja a boltvezetőt, hogy a jogosultság intézményhez rendelt. Mivel még ezzel az intézménnyel nem volt eddig kapcsolat, fel kell keresni a szakmai kapcsolattartót, hogy mielőbb küldjék meg a jogosultságot, és rendeljék a vállalkozáshoz a tanulót.

9. Példa: Hiányzás igazolásával kapcsolatos szituáció

Szituáció: Több hónapja szakképzési munkaszerződéssel szakirányú oktatásban lévő gépjárműmechanikai technikus tanulót foglalkoztatnak, aki az elmúlt pár hétben nem járt be vállalkozáshoz oktatásra. A következő alkalommal amikor megjelenik, a HR-es kéri a hiányzásról az igazolást, amit a tanuló egy orvosi papírral és 3 nap szülői igazolással szeretne lefedni. Hogy járnak el helyesen ebben az esetben?

Megoldás: Ön gyakorlati oktatóként tudja, hogy a szakirányú oktatásban szakképzési munkaszerződéssel való részvétel esetén a mulasztást a keresőképtelenségről jogszabályban meghatározottak szerint kiállított igazolással, azaz táppénz igazolással kell igazolni. Nem fogadható el orvosi igazolás vagy szülői igazolás ebben az esetben. Tájékoztatja a tanulót, hogy amennyiben ilyen jellegű igazolással nem rendelkezik, és távollétét egyéb, a jogszabályban meghatározott módon nem tudja alátámasztani, a hiányzását igazolatlanul kell tekinteni, és ezekre a munkanapokra bér nem jár részére.

10. Példa: Szabadság kiadására vonatkozó szituáció

Szituáció: Az előző tanévben az Ön vállalkozásával szakképzési munkaszerződést kötő kőműves tanuló azzal a kéréssel fordul Önhöz, hogy idén áprilisban 15 nap szabadságot szeretne kivenni. Kiadható ennyi szabadság év közben? Tájékoztassa a tanulót a lehetőségeiről!

Megoldás: Ön gyakorlati oktatóként tudja, hogy a tanulónak évente 45 nap szabadság jár, valamint ebből a szabadságból nyáron 20 napot egybefüggően kell majd kiadni. Mivel a tanuló az év elején és a tavaszi szünetben is szabadságon volt, eddig kivett 10 napot az időarányosan járó 16 napjából. Ebből következik, ha az augusztus végéig időarányosan járó 31 napból a kötelező nyári 20 nap szabadság júliusra van betervezve, a tanulónak nincs lehetősége a nyári szabadság előtt csak 1 nap szabadság kivételére.